

Tizenegyedik Nemzetközi Nyelvészeti Olimpia

Manchester (Nagy-Britannia), 2013. július 22.–26.

Az egyéni verseny feladatai

Ne másolja le a feladatok szövegét. Írja le minden feladat megoldását külön lapra. Minden lapra írja rá a feladat számát, az ülésének a számát és a vezetéknevét. Máskülönb a munkája nem értékelhető.

Válaszait alaposan indokolja meg. A tökéletesen helyes megoldás is csak alacsony pontszámot ér, ha nincs kellőképpen megindokolva.

1. Feladat (20 pont). Adottak szavak yidiny nyelven valamint fordításuk magyarra:

guda:ga	kutya	gudagabi	más kutya
bupa	nő	gaʒagimba:m	fehér férfitől
wagu:ʒa	férfi	bij̄i:ngu	lódarázsért
muyubara	idegen	bimbi:n	apáé (<i>birtokos eset</i>)
gaʒagimba:gu	fehér férfiért	muʒam	anya
bamagimbal	ember nélkül	bij̄i:nmu	lódarázstól
bama:gu	emberért	maʒu:rbi	más béka
bimbi:bi	más apa	bupagimbal	nő nélkül
mularigu	felavatott férfiért	baʒigalni	teknőse (<i>birtokos eset</i>)
mularini	felavatott férfié (<i>birtokos eset</i>)	judu:lumuʒay	galambbal
bupa:m	nőtől		

A „:” jel az előző magánhangzó hosszúságát jelöli.

(a) Jelölje meg a hosszú magánhangzókat (ha vannak): **mugaʒumu** halászhálótól
waʒalgu bumerángért

(b) Jelölje meg a hosszú magánhangzókat (ha vannak) és fordítsa le magyarra:
baman, bupabi, maʒurmuʒay, muʒamni.

(c) Fordítsa le yidiny nyelvre:

idegené (*birtokos eset*), halászhálóért, apa, békától,
férfi nélkül, galambé (*birtokos eset*), teknős, bumeráng nélkül.

⚠ A yidiny nyelv a pama-nyunga családhoz tartozik. Körülbelül 150 ember beszéli az ausztráliai Queensland államban. **ʃ, ŋ, ɲ, ʈ** mássalhangzók.

—Bozsidar Bozsanov, Iván Derzsanszki

2. Feladat (20 pont). Adottak szavak tundrai jukagir nyelven valamint fordításuk magyarra véletlen sorrendben:

ilennime, joqonnime, saancohoje, johudawur, ilenlegul, cireme, johul, aariinmøŋer, joqodile, møŋer, ciremennime, joqoncohoje, saadoŋoj, uoduo, oŋoj, aariinjohul, uodawur, joqol

lövés, faláda, orr, madár, jakut kés, szarvastaplálék,
táska, puska csöve, ló, orrtok, faház, unoka,
mennydörgés, jakut, bölcső, szarvascsorda, fakés, fészek

(a) Határozza meg a helyes megfeleléseket.

(b) A *ewce* szó azt jelenti, hogy ‘hegy, csúcs’. Fordítsa le magyarra:

aarii, aariidoŋoj, ciremedawur, ile, johudewce, legul, saal, saannime, uo.

Kettőnek közülük ugyanaz a jelentése, mint egy-egy szónak az adatokban.

(c) A *cuo* szó azt jelenti, hogy ‘vas’. Fordítsa le jukagir nyelvre:

vasmadár, horkolás, kés pengéjének a hegye, élelemzsák.

Ha nem biztos valamelyik szó fordításában, magyarázza meg, miért.

⚠ A tundrai jukagir egy északkelet-Szibériában lakó népcsoportnak a nyelve. Csak néhány tucat többnyire idős ember beszéli, mivel sok jukagir az oroszra vagy a számosabb szomszédjai, akik gyakran fejlettebb anyagi kultúrák hordozói (ilyenek pl. a jakutok), valamelyikének a nyelvére felcserélte.

Az orrtok egy olyan eszköz, amely az orrot a hidegtől védi.

—*Iván Derzsanszki*

3. Feladat (20 pont). Adottak piraha nyelven szavak és szócsoportok és a normál beszéd-beli kiejtésük egyszerűsített átírásban:

<i>bagiai baabi</i>	ba.gia. ¹ baa.bi	rossz tolvaj
<i>bahoigatoi</i>	ba.hoi.ga. ¹ toi	disznó
<i>bahoigatoi baihiigi</i>	ba. ₂ hoi.ga.to.bai. ¹ hii.gi	lassú disznó
<i>giopai</i>	gio. ¹ pai	kutya
<i>giopai hoigi</i>	gio.pa. ¹ hoi.gi	mocskos kutya
<i>giopai sabi</i>	gio.pa. ¹ sa.bi	dühös kutya
<i>giopai xaibogi</i>	₂ gio.pa. ¹ ai.bo.gi	gyors kutya
<i>hixi</i>	hi. ¹ ?i	patkány
<i>hixi xitaixi</i>	hi.? ¹ ii. ¹ tai.? ¹ i	súlyos patkány
<i>kagahoaogii toio</i>	ka.ga.ho.ao.gi.to. ¹ io	régi papaja
<i>kagaihiai</i>	ka. ¹ gai.hi.ai	jaguár
<i>kagaihiai baagiso</i>	ka.gai. ₂ hia. ¹ baa.gi.so	sok jaguár
<i>kagaihiai xaibogi</i>	ka.gai. ₂ hia. ¹ ai.bo.gi	gyors jaguár
<i>kagihai</i>	ka.gi. ¹ hi	darázs
<i>kahai baihiigi</i>	ka. ₂ ha.bai. ¹ hii.gi	lassú nyíl
<i>kaibai xogiai</i>	kai. ¹ bao.gi.ai	nagy majom
<i>kaoaibogi</i>	kao. ¹ ai.bo.gi	dzsungelszellem
<i>kaoaibogi sabi</i>	kao.ai.bo.gi. ¹ sa.bi	dühös dzsungelszellem
<i>koxopa</i>	ko.? ¹ o. ¹ pa	gyomor
<i>piahaogixisoai</i>	pia.hao.gi.? ¹ i.so. ¹ ai.pi	főzőbanán
<i>poogaihiai</i>	poo. ¹ gai.hi.ai	banán
<i>tagasaga</i>	ta.ga. ¹ sa.ga	machete
<i>xabagi</i>	¹ ?a.ba.gi	tukán
<i>xabagi giisai</i>	?a.ba.gi.gii. ¹ sai	ez a tukán
<i>xagai</i>	?a. ¹ gai	görbe
<i>xaogii</i>	¹ ?ao.gii	idegen nő
<i>xibogi</i>	¹ ?i.bo.gi	tej
<i>xiga</i>	¹ ?i.ga	kemény
<i>xiaapisi</i>	?ii. ¹ aa.pi.si	ingujj
<i>xisipoai</i>	?i.si.po. ¹ ai	szárny
<i>xisitai xagai</i>	?i.si. ¹ taa.gai	görbe toll
<i>xisoobai</i>	?i. ¹ soo.bai	vidra
<i>xogiai</i>	?o.gi. ¹ ai	nagy

tukán

Írja le a következő szavak és szócsoportok kiejtését:

<i>xaaibi</i>	vékony	<i>bigi</i>	föld	<i>poogaihiai toio</i>	régi banán
<i>xaapisi</i>	kar	<i>kagahoaogii</i>	papaja	<i>xabagi kapioxio</i>	más tukán
<i>xitiixisi</i>	hal	<i>kaibai</i>	majom	<i>xabagi xogiai</i>	nagy tukán
		<i>kapiigaiitoii</i>	ceruza		

⚠ A piraha a braziliai Amazonas államban lakó izolált piraha törzs őshonos nyelve. Ez a mura nyelvcsalád egyetlen túlélő tagja.

[?] egy mássalhangzó (az ún. hangszalagzár). [h] = h a hely szóban. A „.” jel a szótaghatárokat jelöli. A „¹” jel szótag előtt a főhangsúlyt jelöli. A „₂” jel szótag előtt a mellékhangsúlyt jelöli (ha van).

—Arturs Semenuks

4. Feladat (20 pont). Adottak mondatok muna nyelven valamint fordításuk magyarra:

1. *murihino andoandoke dofoni we molo.*
A Majom tanulói a hegyre másznak.
2. *lambuku nakumodoho.*
A házam messze lesz.
3. *lambuhindo lagahi nofanaka.*
A hangyák házai melegek.
4. *lagahino damumaa kaleino robhine.*
A hangyái a nő banánját fogják enni.
5. *a dhini nofumaa ndokehiku.*
A démon a majmimat eszi.
6. *robhineno naghumoli lambuno adhiadhini.*
A nője a Démon házát fogja venni.
7. *a kontuhi namanaka.*
A kövek melegek lesznek.
8. *a robhinehi dakumala we andoandoke.*
A nők a Majomhoz fognak menni.
9. *a murihi dosuli we lambuhi.*
A tanulók a házakhoz térnek vissza.
10. *lagahino muriku dokodoho.*
A tanulóm hangyái messze vannak.
11. *adhiadhini nododo molondo.*
A Démon a hegyüket vágja.

(a) Fordítsa le magyarra:

12. *andoandoke nogholi lagahiku.*
13. *a dhinihi dasumuli we murindo robhinehi.*

(b) Fordítsa le muna nyelvre:

14. A Hangya a tanuló kövére fog mászni.
15. A hangyák a Démonhoz mennek.
16. A nőim majmai a banánjaimat fogják vágni.
17. A majom hegyei messze vannak.

⚠ A muna nyelv az ausztronéz családhoz tartozik. Körülbelül 300 000 ember beszéli Indonéziában.

Az aláhúzott nevek mesebeli karakterekéi.

—Kszenyija Giljarova

5. Feladat (20 pont). Egy a 2010. évben a Carnegie Mellon egyetemen (Pittsburgh, USA) végrehajtott kísérletsorozat alatt az önkénteseknek előbb angol szavakat mutattak, miközben az agyuk különböző területein az aktivitást mérték. Ezután arra kérték őket, hogy egy előre kiválasztott 60-szavas listában szereplő más szavakra gondoljanak és újra mérték az agyi aktivitásukat. A kapott adatok alapján a kutatók igen sikeresen tudták eltalálni, milyen szóra gondoltak az önkéntesek.

Az alábbi adatok az aktivitás szintjét mutatják, amelyet néhány szó a rá gondoló önkéntesek agyának négy területén okozott.

Szó	Fordítás	A terület	B terület	C terület	D terület
<i>airplane</i>	repülőgép	magas	alacsony	alacsony	magas
<i>apartment</i>	lakás	magas	alacsony	alacsony	magas
<i>arm</i>	kar	alacsony	magas	alacsony	alacsony
<i>corn</i>	kukorica	alacsony	alacsony	magas	alacsony
<i>cup</i>	csésze	alacsony	alacsony	magas	alacsony
<i>igloo</i>	jégkunyhó	magas	alacsony	alacsony	alacsony
<i>key</i>	kulcs	magas	magas	alacsony	alacsony
<i>lettuce</i>	saláta	alacsony	alacsony	magas	magas
<i>screwdriver</i>	csavarhúzó	alacsony	magas	alacsony	magas

Most meg ugyanolyan információ még hat szóról, amelyekre az önkéntesek gondoltak: *bed* ‘ágy’, *butterfly* ‘pillangó’, *cat* ‘macska’, *cow* ‘tehén’, *refrigerator* ‘hűtőszekrény’, *spoon* ‘kanál’.

Szó	A terület	B terület	C terület	D terület
1	alacsony	alacsony	magas	magas
2	alacsony	alacsony	magas	alacsony
3	magas	alacsony	alacsony	alacsony
4	alacsony	alacsony	alacsony	magas
5	alacsony	magas	magas	alacsony
6	alacsony	alacsony	alacsony	alacsony

Határozza meg a helyes megfeleléseket.

—*Borisz Iomdin*

Szerkesztők: Szvetlana Burlak, Todor Cservenkov, Iván Derzsanszki, Hugh Dobbs, Dmitrij Geraszimov, Kszenyija Giljarova, Sztanyiszlav Gurevics (főszerkesztő), Gabrijela Hladnik, Borisz Iomdin, Bruno L’Astorina, Li Dzsegju, Aleksejs Peguševs, Marija Rubinstejn, Daniel Rucki, Rosina Savisaar, Artūrs Semēnuks, Pavel Szofroniev.

Magyar szöveg: Iván Derzsanszki.

Sok szerencsét!